

Suomen Siipikarjaliitto – Finlands Fjäderfäförbund ry
Heimolinnankatu 14
32200 LOIMAA
www.siipi.net

18.2.2021

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510 (Simonkatu 6)
00101 Helsinki
www.mtk.fi

Lausunto kanojen suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta Asia VN/28604/2020

Suomen Siipikarjaliitto ry jäsenyrityksineen sekä Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry haluaa kiittää mahdollisuudesta lausua kanojen suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta.

Asetusmuutokselle on todellinen tarve. Erityisesti poikasten kasvattamiseen avokanaloissa liittyvät säädökset ovat vanhentuneet, sillä kasvattamot ovat kehittyneet vuosikymmenten varrella. Myös kana-aines on pienentynyt merkittävästi jalostuksen ja rehustuksen tarkentumisen myötä. Poikaskasvatusvaihe on munivan kanan terveyden, hyvinvoinnin ja tuotantokyvyn kannalta kriittinen tuotantovaihe. Onnistunut kasvatuskausi luo pohjan resurssitehokkaalle, ekologiselle sekä kannattavalle tuotantokaudelle.

Suomalainen kananmunien tuotanto muuttuu lähivuosina nopeasti. Virikehäkkituotannon osuus kokonaistuotannosta vähenee. Tuotannon painopiste siirtyy vapaan kanan tuotantomuotoihin, joita ovat lattia-, ulko- ja luomutuotanto. Monet virikehäkkipanalat muutetaan avokanaloiksi ja uusia tuotantotiloja rakennetaan. Uusiin tuotantotiloihin asennetaan lähes yksinomaan kerroslattialaitteita, riippumatta siitä, onko kanoilla mahdollisuus ulkoilla. Kerroslattiatuotannossa kanat pystyvät liikkumaan eri laiterivien välillä sekä eri kerroksissa, joihin on sijoitettu pesät munintaa varten, ruokinta ja juotto. Kerroslattiakanoissa kanat pystyvät valitsemaan mieluisimman paikan, joissa oleskella, munia, ruokailla, kylpeä lattialla ja levätä orsilla. Eri tasoissa eläminen tukee kanojen lajimmukaista käyttäytymistä.

Kananpoikaset on kasvatettava samanlaisissa tuotanto-olosuhteissa kuin minne ne siirretään munimaan. Erityisesti kerroslattiatuotantoon tulevat poikaset pitää kasvattaa monikerroskasvattamossa, jotta ne oppivat hakemaan ravintoa, vettä sekä muninta- ja lepopaikkaa monimuotoisessa ympäristössä. Jo ravinnon ja veden löytäminen kerroslattiamunittamossa edellyttää, että kana on oppinut liikkumaan kerrosten välillä jo kasvatusvaiheessa. Sama tuotantomuoto kasvatus- ja munitustilalla varmistaa nuorikoiden ongelmattoman ja stressittömän siirtymän kasvattamoista munittamoihin ja niiden kotiutumisen uuteen tuotantoympäristöön. Näin ehkäistään erilaisten hyvinvointiongelmien syntymistä ja luodaan pohja terveelle ja kannattavalle tuotantokaudelle. Munituskanaloiden muutosten myötä myös kasvattamoiden pitää muuttua vastaamaan entistä paremmin niin eläinten kuin tuotannon tarpeisiin.

Suomalainen siipikarjatuotanto toimii yhteisillä markkinoilla EU:n muiden jäsenmaiden kanssa, ja merkittävä osa maan kananmunatuotannosta viedään ulkomaille. Tätä asetusta uudistettaessa tulee huomioida myös tuotannon kilpailukyky, jota ei saa heikentää kansallisilla määräyksillä.

Ainoastaan muutama Euroopan unionin jäsenmaa on laatinut kananpoikasten kasvatukseen kansallisia säädöksiä. Yhteistä lainsäädäntöä poikaskasvatukseen on suunniteltu, mutta suunnittelun etenemisen

aikataulusta ei ole tietoa. EU:n jäsenmaissa on laadittu erilaisia laatujärjestelmiä kuten [KAT](#), joka on saksalainen sertifioitu alkutuotannon laatujärjestelmä. Sen kriteerit perustuvat EU:n lainsäädäntöön sekä kansalliseen eläinten hyvinvointilainsäädäntöön. Moni suomalainen kanala on jo sertifioitu KAT-säädösten mukaan. KAT-järjestelmään on luotu kriteerit poikaskasvatukseen, joita sovelletaan 1.1.2022 alkaen. Osa ehdotuksistamme perustuu näihin kriteereihin sekä Tanskassa laadittuihin poikaskasvatuksen hyvään toimintatapaan, jonka paikalliset viranomaiset ovat hyväksyneet.

Suomen Siipikarjaliiton ja MTK:n yhteiset kommentit asetusluonnokseen. Kursivoidut tekstit ovat suoraan asetusluonnoksesta.

§14 Munivien kanojen emot

Kannatamme ehdotusta.

§15 Kananpoikaset

Avokanalassa kananpoikasten kasvatustiheys saa olla enintään 21 elopainokiloa käytettävissä olevan alan kutakin neliometriä kohti.

Kannatamme ehdotusta, jossa rajoitetaan kasvatustiheys enintään 21 elopainokiloon käytettävissä olevan alan kutakin neliometriä kohden. Sama kasvatustiheys on Euroopan komission luomusäädösten täytäntöönpanoasetuksessa ([EU 2020/463](#); [artikla 14](#); [liite I, osa IV](#)), jonka soveltaminen aloitetaan 1.1.2022. Luomutuotannon säädöksiä pidetään eläinten hyvinvoinnin kannalta kaikkein tiukimpina säädöksinä, joten me katsomme niiden kelpaavan myös suomalaisen tavanomaisen siipikarjatuotannon tasoksi.

Tämän määräyksen valvonta on yksiselitteistä ja kasvatustiheys on helposti mitattavissa olevaa, kunhan käytettävissä oleva pinta-ala määritellään. Näin valvonta on tasapuolista, yhteneväistä ja objektiivista. Kasvattajat noudattavat tarkoin kanajalosteelle suositeltua painonkehitystä. Monessa kasvattamossa on automaattisia vaakoja, jotka seuraavat poikasen painonkehitystä reaaliajassa. Kasvatusrehut on räätälöity jalostajan suositusten mukaisesti, ja ne tukevat toivottua painonkehitystä. Poikasten elopainosuositus on määriteltävä ikäviikoittain, ja kasvattajat myös punnitsevat kanoja säännöllisesti. Tarvittaessa valvontatilanteessa voi punnita edustavan otoksen poikasia.

Asetusluonnos ei mielestämme ole tarpeeksi selkeä. Luonnos jättää avoimeksi sen, miten määritellään käytettävissä oleva pinta-ala sekä millä perusteilla jaetaan kasvattamot lattia- ja monikerroskasvattamoihin. Kasvatuslaitteita on monenlaisia. Maassamme on esimerkiksi käytössä kasvattamoita, joissa on kaksi tasoa: lattia ja ritilätaso. Tulkitaanko edellä mainitun kaltainen kasvattamo, jossa on lattia ja ritilätaso, lattiakasvattamoksi vai monikerroskasvattamoksi?

Jotta uusittava asetus vastaisi sekä nykypäivän että tulevaisuuden tuotannon vaatimuksiin, tulisi eläintiheyden perusteena oleva käytettävissä oleva pinta-ala määritellä yksiselitteisesti. Mikäli eläintiheyden perusteet eriytetään lattia- ja monikerroskasvatukseen, luo se epätoivottuja tulkintatilanteita.

Ehdotamme, että asetuksessa on vain yksi eläintiheyttä määrittelevä vaatimus. EU:n luomulainsäädännön kanssa yhdenmukainen poikasten elopainoon perustuva eläintiheysvaatimus 21 kg/käytettävissä oleva neliö olisi myös hallinnolle yksinkertaisin ja tarkoituksenmukaisin.

Lattiakasvatuksessa yli kuuden viikon ikäisillä poikasilla kasvatustiheys saa olla enintään 20 lintua lattian käytettävissä olevan alan kutakin neliometriä kohden.

Emme kannata kasvatustiheydelle lisämääräyksiä elopainorajoitteen lisäksi. Vastaavia eläinmääriin per lattianeliö liittyviä määräyksiä ei ole myöskään Euroopan komission luomusäädösten toimeenpanoasetuksissa. Suomalaisen siipikarjatuotannon kilpailukyvyn turvaamiseksi, valvonnan

yksinkertaistamiseksi sekä kasvattajien tasapuolisen kohtelun turvaamiseksi kannatamme 21 kg/käytettävissä oleva kasvatusneliö eläintiheysvaatimusta.

Monikerroskasvatuksessa yli 6 viikon ikäisillä poikasilla kasvatustiheys saa olla enintään 30 lintua lattian käytettävissä olevan alan kutakin neliometriä kohden.

Emme kannata kasvatustiheydelle lisämääräyksiä elopainorajoitteen lisäksi. Vastaavia eläinmääriin per lattianeliö liittyviä määräyksiä ei ole myöskään Euroopan komission luomusäädösten toimeenpanoasetuksissa. Suomalaisen siipikarjatuotannon kilpailukyvyyn turvaamiseksi, valvonnan yksinkertaistamiseksi sekä kasvattajien tasapuolisen kohtelun turvaamiseksi kannatamme 21 kg/käytettävissä oleva kasvatusneliö eläintiheysvaatimusta.

Käytännössä toimivaksi todettu monikerroskasvatuksen malli on suhteessa 50/50 eli noin puolet kasvatuspinta-alasta on kerroksissa ja noin puolet lattialla. Suomeen maahantuotavat monikerroslaitteet on valmistettu pääasiassa muissa EU-maissa (Saksa, Tanska, Alankomaat ja Tšekki), ja valmistajien suosittelemat kasvatustiheydet nojaavat näissä maissa yleisesti hyväksytyihin eläintiheysiin.

Uhkana on, että luonnoksen mukainen asetus ei ole riittävän joustava tulevaisuuden poikaskasvatusta varten. Tutkimustieto poikasten ja munivien kanojen terveydestä ja hyvinvoinnista erilaisissa tuotantoympäristöissä lisääntyy koko ajan, eikä asetus saa olla esteenä erilaisten kasvatuslaitteistojen käyttöönotolle tulevaisuudessa. Siksi kannatamme eläintiheyden määritelmäksi vain 21 kg/käytettävissä oleva kasvatusneliö.

Avokanalassa on oltava kananpoikasten juottoon käytettäviä vesinippoja tai -kuppeja siten, että kunkin kananpoikasen ulottuvilla on vähintään kaksi nippaa tai kuppia.

Kannatamme ehdotusta.

Kanalassa on oltava tarkoituksenmukaisia orsia, jotka ovat koko ryhmän käytössä ja jotka on sijoitettu tasaisesti koko tilaan. Orsien on oltava kananpoikasille sopivasta materiaalista ja sellaisia, että kananpoikaset voivat käyttää niitä vaikeuksitta, eikä niissä saa olla teräviä kulmia.

Kannatamme ehdotusta avokanaloihin. Olemassa oleviin häkkikasvattamoihin emme kannata orsivaatimusta. Häkeissä on rajallisesti tilaa orrelle tai orsille. Ryhmäkoko häkeissä saattaa olla vain 15 poikasta. Orsien käytössä voi esiintyä ongelmia, esimerkiksi pienet poikaset voivat jäädä jumiin orren alle. Vaikka emme kannata vaatimuksen kirjaamista asetukseen, voimme suositella orsien käyttöönottoa kaikkiin niihin häkkikasvattamoihin, joihin ne voidaan turvallisesti asentaa. Uusiin häkkikasvattamoihin kannatamme orsivaatimusta, sillä niiden suunnittelussa voidaan ottaa huomioon orsivaatimus, ja toteuttaa sen niin, ettei poikasten hyvinvointi vaarannu.

Avokanalassa, jossa kasvatetaan kananpoikasia, vähintään yhden neljäsosan lattian pinta-alasta on oltava varustettu pehkulla.

Kannatamme ehdotusta.

Sellaisessa avokanalassa, jossa kananpoikaset voivat liikkua vapaasti eri tasojen välillä, saa tasoja olla enintään neljä.

Kannatamme ehdotusta, mikäli viranomaiset määrittelevät tasot. Ehdotamme myös asetukseen lisättäväksi, että kasvattamossa tasojen alle ei vaadita lantamattoja. Kanojen likaantuminen kasvatuksen aikana ei ole Suomessa ongelmana, joten lantamattoja ei tarvita kasvattamoissa.

Tätä asetusta sovelletaan asetuksen voimaantullessa toiminnassa olevaan kanalaan seuraavan uuden poikasryhmän kasvatuksen alkaessa tai viimeistään kuuden kuukauden kuluessa asetuksen voimaantulosta.

Kannatamme ehdotusta siirtymäajasta.

Liitteet

Liite 1. Häkissä kasvatettavien kananpoikasten tilalle sekä juotto- ja ruokintalaitteille asetettavat vaatimukset.

Poikasten ikä viikkoina	Poikasten enimmäislukumäärä /m²	Häkin vähimmäiskorkeus (cm)	Ruokintakourun reunan vähimmäispituus (cm) poikasta kohden	Poikasten enimmäislukumäärä vesinippaa kohden
Enintään 6 viikkoa	85	25	2	15
Yli 6 mutta enintään 12 viikkoa	50	25	3	10
Yli 12 mutta alle 18 viikkoa	30	38	5	8

Ehdotuksemme:

Poikasten ikä viikkoina	Poikasten enimmäislukumäärä /m²	Häkin vähimmäiskorkeus (cm)	Ruokintakourun reunan vähimmäispituus (cm) poikasta kohden	Poikasten enimmäislukumäärä vesinippaa kohden
Enintään 6 viikkoa	85	25	2	15
Yli 6 mutta enintään 15 viikkoa	50	25	2	10
Yli 15 mutta alle 18 viikkoa	30	38	5	8

Ehdotamme ikäviikkojakaumaan kolme ryhmää: alle 6 viikkoiset, 6–15 viikkoiset ja yli 15 viikkoiset. Ikäjakaumaehdotus perustuu kanan kehitykseen, ruokintaan, hoitoon ja nykyisiin kanojen ikin siirrettäessä niitä munittamoihin. Kuuden viikon iässä loppuu poikasrehuvaihe. Viidentoista viikon iässä suurin osa poikasista siirretään munittamoihin. Mikäli osa poikaserästä jää kasvattamoon, niillä on enemmän tilaa kasvaa ja kehittyä.

Lisäksi ehdotamme, että mikäli poikasilla on aina rehua saatavilla, ruokintakourun reunan vähimmäispituusvaatimus ei olisi voimassa. Myös sikojen pitoa koskevassa asetuksessa on luovuttu ruokintatilavaatimuksista tapauksissa, joissa sioilla on aina rehua saatavilla.

Liite 2. Avokanalassa kasvatettavien kananpoikasten juotto- ja ruokintalaitteille asetettavat vaatimukset

Poikasten ikä viikkoina	Ruokintakourun reunan vähimmäispituus (cm) poikasta kohden	Vesikourun reunan vähimmäispituus (cm) poikasta kohden	Poikasten enimmäislukumäärä pyöreätä vesiastiaa kohden	Poikasten enimmäismäärä vesinippaa kohden
<i>Enintään 6 viikkoa</i>	2	0,5	150	30
<i>Yli 6 mutta enintään 15 viikkoa</i>	4	0,65	100	30
<i>Yli 15 mutta alle 18 viikkoa</i>	4	0,65	100	20

Ehdotuksemme:

Poikasten ikä viikkoina	Ruokintakourun reunan vähimmäispituus (cm) poikasta kohden	Vesikourun reunan vähimmäispituus (cm) poikasta kohden	Poikasten enimmäislukumäärä pyöreätä vesiastiaa kohden	Poikasten enimmäismäärä vesinippaa kohden
Enintään 6 viikkoa	2	0,5	150	30
Yli 6 mutta enintään 15 viikkoa	2	0,65	100	30
Yli 15 mutta alle 18 viikkoa	4	0,65	100	20

Myös avokanaloiden kohdalla esitämme, että ruokintakourun reunan vähimmäispituusvaatimus ei koske tilannetta, jossa poikasilla on aina rehua saatavilla.

Toivomme, että lausuntomme ehdotukset, jotka on laadittu yhdessä kananmuna-alan asiantuntijoiden kanssa, otetaan huomioon kansallista lainsäädäntöä luotaessa.

Mikäli poikaskasvatukseen laaditaan tulevaisuudessa EU:n jäsenmaihin yhteistä lainsäädäntöä, tulee kansallisia asetuksia säätää ja huolehtia vastuullisen ja kilpailukykyisen kotimaisen tuotannon edellytyksistä.

Loimaalla 18. helmikuuta 2021

Hanna Hamina
Toiminnanjohtaja
Suomen Siipikarjaliitto ry
hanna.hamina@siipi.net

Mari Lukkariniemi
Kananmunaverkoston asiamies, liha-asiantuntija
MTK ry
mari.lukkariniemi@mtk.fi